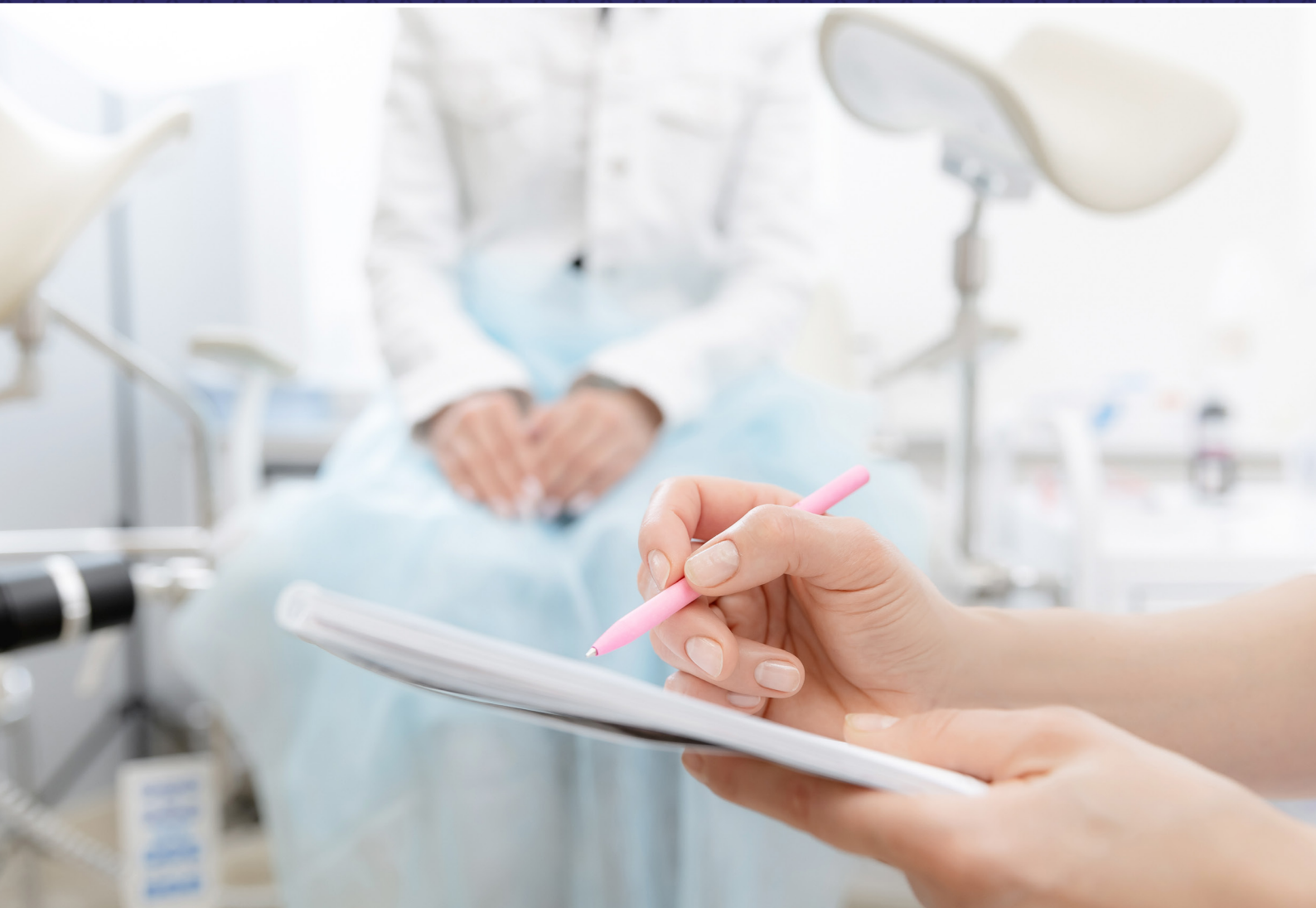

**ANALIZA NA TEMAT USTAWY
O USŁUGACH ABORCYJNYCH ORAZ
USTAWY O PORZĄDKU PUBLICZNYM
ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA WIELKIEJ
BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ**

ANALIZA ORDO IURIS

WWW.ORDOIURIS.PL

**ANALIZA NA TEMAT USTAWY
O USŁUGACH ABORCYJNYCH ORAZ
USTAWY O PORZĄDKU PUBLICZNYM
ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA WIELKIEJ
BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ**

ANALIZA ORDO IURIS

ADW. MAGDALENA MICKIEWICZ

INSTYTUT NA RZECZ KULTURY PRAWNEJ ORDO IURIS

WARSZAWA 2023

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Prace legislacyjne nad ograniczeniem wolności słowa, sumienia i zgromadzeń wokół klinik aborcyjnych w Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	6
3. Zalecenia Komitetu ONZ do spraw Likwidacji Dyskryminacji Kobiet „CEDAW” mogą być elementem scenariusza wprowadzenia przepisów liberalizujących aborcję także w Polsce	8
4. Koordynacja inicjatyw legislacyjnych, stanowiących atak na wolność słowa, sumienia i zgromadzeń	10
5. Działania zmierzające do wykluczenia z dyskursu publicznego obrońców życia	11

1. Wstęp

Centrum Wolności Religijnej Ordo Iuris objęło swym monitoringiem proces legislacyjny dotyczący stref „bezpiecznego dostępu” wokół klinik aborcyjnych w Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Zmiany w prawie tych krajów wynikają m.in. z zaleceń Komitetu ONZ do spraw Likwidacji Dyskryminacji Kobiet (CEDAW), który próbuje wywierać wpływ na ustawodawstwa także innych państw. Warto mieć świadomość mechanizmów tych skoordynowanych działań, gdyż w Polsce wciąż trwają próby upowszechnienia dostępu do aborcji według scenariusza, jaki został zaaplikowany w Irlandii Północnej. Rezygnacja z ochrony prawa do życia, doprowadza w konsekwencji do zachwiania filarami demokracji, jakimi są wolność słowa, sumienia i zgromadzeń. Obecnie enklawy cenzury są tworzone w obrębie 150 m od klinik aborcyjnych, gdzie zakazana jest wszelka modlitwa i rozmowa na temat alternatywy dla aborcji. W zamyśle prawodawców, w tym rejonie kobiety planujące aborcję mają pozostać same, bez żadnej możliwości usłyszenia o możliwości wyboru życia dziecka i uzyskania realnego wsparcia.

2. Prace legislacyjne nad ograniczeniem wolności słowa, sumienia i zgromadzeń wokół klinik aborcyjnych w Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej

W dniu 24 marca 2022 r. Zgromadzenie Irlandii Północnej, które jest organem ustawodawczym dla Irlandii Północnej, uchwaliło Ustawę o usługach aborcyjnych („Bezpieczny Dostęp”)¹.

Ustawa ta wykreowała nowe przestępstwo, którego znamiona zostały określone w art. 5 ust. 2 jako **po-
dejmowanie działań w strefie bezpiecznego dostępu do klinik aborcyjnych z zamiarem bezpośrednim
lub lekkomyślnie, mające na celu wywieranie wpływu na osobę chronioną, bezpośrednio lub pośrednio.**
Do osób chronionych przez ten przepis należą klientki klinik aborcyjnych, osoby im towarzyszące oraz
personel medyczny.

Z uwagi na fakt, iż klauzula 5 ust. 2 a) Ustawy o usługach aborcyjnych „Bezpieczny dostęp” nie zapewniała protestującym żadnej obrony poprzez powołanie się na „uzasadnione usprawiedliwienie”, powstała wątpliwość czy nie stanowi to nieproporcjonalnej ingerencji w prawa człowieka. Chodzi głównie o prawo do wolności słowa, myśli, sumienia i religii oraz wolności zgromadzeń. Prokurator Irlandii Północnej zwrócił się zatem do Sądu Najwyższego Wielkiej Brytanii o rozstrzygnięcie, czy sankcja karna z art. 5 ust. 2 a) pozbawiona przepisu o uzasadnionym usprawiedliwieniu działań, wykracza poza kompetencje ustawodawcze Zgromadzenia Irlandii Północnej, ponieważ wiąże się z nieproporcjonalną ingerencją w prawa zagwarantowane w art. 9, art. 10 i art. 11 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Była to ostatnia szansa prawna, aby zablokować wejście w życie tej ustawy. Artykuł 11 ust. 1 ustawy z 1998 r. o Irlandii Północnej zezwala Prokuratorowi Generalnemu Irlandii Północnej na zwrócenie się do Sądu Najwyższego Wielkiej Brytanii o rozstrzygnięcie, czy przepis ustawy wchodzi w zakres kompetencji legislacyjnych Zgromadzenia Irlandii Północnej. Przyjmuje się, że przepis ustawy znajduje się poza kompetencją ustawodawczą Zgromadzenia, a zatem nie stanowi prawa, jeżeli jest niezgodny z którymkolwiek z praw chronionych przez Europejską Konwencję Praw Człowieka. Prawa te dodatkowo mają swoje odzwierciedlenie w irlandzkiej Ustawie z 1998 r. o prawach Człowieka („the Human Rights Act”).

1 Abortion Services (Safe Access Zones) (Northern Ireland) Bill.

Pytanie Prokuratora Generalnego zmierzało do ustalenia, czy sankcja karna z pominięciem przepisów dotyczących „zgodnego z prawem, uzasadnionego usprawiedliwienia” w art. 5 ust. 2 a) Ustawy o usługach aborcyjnych „Bezpieczny dostęp” jest poza kompetencją ustawodawczą Zgromadzenia Irlandii Północnej na mocy art. 6 ust. 2 c) Ustawy o Irlandii Północnej, ponieważ wiąże się z nieproporcjonalną ingerencją w gwarantowane prawa osób, które chcą wyrazić sprzeciw wobec świadczenia usług aborcyjnych w Irlandii Północnej.

Chodziło o nieproporcjonalną ingerencję w prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania z art. 9 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (EKPC), prawo do wolności wyrażania opinii z art. 10 EKPC oraz prawo do swobodnego, pokojowego zgromadzania się oraz do swobodnego stowarzyszania się, włącznie z prawem tworzenia związków zawodowych i przystępowania do nich dla ochrony swoich interesów z art. 11 EKPC.

Podczas dyskusji w Sądzie Najwyższym, przywołano kasus sprawy Ziegler, dzięki której przyjęto, że skazanie nie jest możliwe, jeśli protestujący posiada zgodne z prawem upoważnienie lub usprawiedliwienie swoich czynów albo jeżeli organy ścigania nie wykażą braku tego rodzaju usprawiedliwienia. W sprawie Ziegler sprawcy zostali oskarżeni o utrudnianie korzystania z autostrady wbrew art. 137 ust. 1 Ustawy z 1980 r. o autostradach, a następnie zostali uniewinnieni na tej podstawie, że oskarżenie nie wykazało braku zgodnego z prawem usprawiedliwienia. Znamiona przestępstwa zostały w tym artykule określone w sposób następujący: „Jeżeli osoba, bez zgodnego z prawem upoważnienia lub usprawiedliwienia, w jakikolwiek sposób umyślnie utrudnia swobodne przejście wzdłuż autostrady, jest winna wykroczenia i podlega karze grzywny (...)”.

Prokurator Generalny zwrócił uwagę Sądowi Najwyższemu, że **konstrukcja prawna uzasadnionego usprawiedliwienia zapewnia możliwość obrony swoich praw przez protestujących na drogach publicznych z naruszeniem Ustawy o autostradach, natomiast nowa Ustawa o usługach aborcyjnych nie daje takiej możliwości protestującym pokojowo przed klinikami aborcyjnymi**. Jeśli klauzula 5 ust. 2 lit. a) powoduje nieproporcjonalną ingerencję w prawa chronione w art. 9, art. 10, art. 11 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, to tego rodzaju regulacja powinna pozostawać poza kompetencją ustawodawczą Zgromadzenia Irlandii Północnej. Przepis art. 6 ust. 2 lit. c) Ustawy o Irlandii Północnej stanowi bowiem, że przepis ustawy wykracza poza tę kompetencję, jeżeli jest on niezgodny z którymkolwiek z praw konwencyjnych. Mimo argumentacji Prokuratora Generalnego, 7 grudnia 2022 r. Sąd Najwyższy Wielkiej Brytanii, reprezentowany przez sędziów – Lordów Reed, Kitchin, Burrows, Rose, Lloyd-Jones, Carloway i Dame Siobhan Keegan, orzekł, że klauzula 5 ust. 2 lit. a) Ustawy o usługach aborcyjnych „Bezpieczny dostęp” nie wykracza poza kompetencje ustawodawcze Zgromadzenia Irlandii Północnej i nie narusza praw i wolności gwarantowanych przez Europejską Konwencję Praw Człowieka wobec osób, które dążą do wyrażenia swoich poglądów sprzeciwiając się świadczeniom usług aborcyjnych w Irlandii Północnej.

Tym samym, sytuacja osób protestujących przed klinikami aborcyjnymi stała się mniej korzystna niż ekologów blokujących drogi publiczne. Dysproporcja jest rażąca, jeśli chodzi o sankcje wobec protestujących pod klinikami, a protestujących na drogach publicznych i blokujących je. Sankcja karna wobec osób pokojowo protestujących przed klinikami aborcyjnymi jest bezwzględna i nie przewiduje możliwości obrony swoich praw poprzez wykazanie zgodnego z prawem, uzasadnionego usprawiedliwienia. Warto przypomnieć, że chodzi o działalność polegającą na cichej modlitwie, prezentowaniu transparentów i oferowaniu pomocy matkom, które zrezygnują z aborcji.

3. Zalecenia Komitetu ONZ do spraw Likwidacji Dyskryminacji Kobiet „CEDAW” mogą być elementem scenariusza wprowadzenia przepisów liberalizujących aborcję także w Polsce

W lutym 2018 roku Komitet Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet („Komitet CEDAW”), który monitoruje wdrażanie Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji przeciwko kobietom, opublikował krytyczny raport dotyczący sytuacji w Irlandii Północnej (CEDAW/C/OP.8/GBR/1). Stwierdzono w nim, że Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii było odpowiedzialne za poważne i systematyczne naruszanie praw kobiet w Irlandii Północnej. Komitet wydał w związku z tym zalecenia, które zostały skierowane do Zjednoczonego Królestwa, ale skupiające się na Irlandii Północnej. Zalecenie A w pkt 85 wymagało, aby Zjednoczone Królestwo a) uchyliło prawo (dotyczące aborcji) obowiązujące wówczas w Irlandii Północnej oraz b) przyjęło przepisy przewidujące rozszerzone podstawy legalnej aborcji. Natomiast zalecenia B w punkcie 86 przewidywały między innymi, aby Zjednoczone Królestwo chroniło kobiety przed nękaniami ze strony antyaborcyjnych protestujących poprzez badanie skarg oraz ściganie i karanie sprawców.

W paragrafie 19 raportu zawarto informacje dotyczące form „utrudniania” kobietom dostępu do aborcji. Odnotowano w nim obecność i działania antyaborcyjnych protestujących przy wejściach do publicznych i prywatnych placówek służby zdrowia, eksponowanie przez protestujących plakatów ze zdjęciami dzieci zabitych podczas aborcji, prowadzenie rozmów z kobietami w celu zmiany ich decyzji, wręczanie im ulotek pro life, namawianie by nie wchodziły do kliniki i nie mordowały swoich nienarodzonych dzieci. Określano te zachowania jako „agresywne”. W raporcie znalazła się informacja, że jeden z ośrodków aborcyjnych zatrudnił eskorty, aby chronić klientów przed wpływem protestujących. Nadto wskazywano, że policja interweniowała opieszale przy tego rodzaju zgłoszeniach. Raport CEDAW powstał na podstawie dochodzenia prowadzonego od 2016 roku, które obejmowało wizyty wyznaczonych członków Komitetu CEDAW w szpitalach publicznym i prywatnych placówkach oraz rozmowy z pracownikami służby zdrowia, kobietami, które dążyły do przeprowadzenia lub poddały się aborcji oraz innymi zainteresowanymi stronami. **Komitet CEDAW stwierdził w pkt 20, że aktywność protestujących przeciwników aborcji to jeden z czynników, który sprawił, że dostęp do aborcji w Irlandii Północnej był praktycznie niemożliwy. Potraktowano to jako formę dyskryminacji wobec kobiet. Zalecenia Komitetu ONZ były nakierowane na stworzenie prawa, które bezwzględnie zakazuje jakichkolwiek działań wokół klinik aborcyjnych i przynależnych obiektów.**

Nie zauważono jednak, że strefy buforowe doprowadzą do cenzury i pozostawienia kobiet samym sobie, podczas gdy mogłyby usłyszeć o alternatywnych rozwiązaniach.

Następnie w dniu 25 maja 2018 r. przeprowadzone zostało referendum, mające rozstrzygnąć kwestię liberalizacji aborcji. Większość Irlandczyków zagłosowała za legalizacją aborcji do 12 tygodnia życia dziecka w fazie płodowej. Kilka lat wcześniej natomiast społeczeństwo Irlandii Północnej przygotowywane było do tej decyzji poprzez nagłaśnianie w przestrzeni medialnej przypadku śmierci Savity Halappanavar, której wbrew sztuce lekarskiej, nie udzielono należytej pomocy medycznej w przypadku poronienia. **Jej śmierć błędnie kojarzono z zakazem aborcji.**

Mimo, że w Irlandii Północnej obowiązywały przepisy o ochronie klientów klinik aborcyjnych przed straszeniem czy napastowaniem, to pod wpływem lobby aborcyjnego zdecydowano się na zaostrzenie prawa. Obecnie kryminalizowane są wszelkie formy wywierania wpływu przez działaczy pro life wokół klinik aborcyjnych. **Nowe prawo traktuje bardziej surowo protestujących pod klinikami aborcyjnymi, niż protestujących ekologów przyklejających się do asfaltu.** Nowa ustawa o usługach aborcyjnych zakazuje protestów antyaborcyjnych w „strefach bezpiecznego dostępu” wokół klinik aborcyjnych i związanych z nimi obiektów. Zgodnie z klauzulą 5 ust. 2 lit. a) przestępstwem jest dokonanie czegokolwiek, umyślnie lub lekkomyślnie, w bezpiecznej strefie dostępu, co może mieć wpływ na osobę odwiedzającą klinikę aborcyjną lub związane z nią obiekty. **Nie przewidziano wyłączenia odpowiedzialności karnej dla tych, którzy działają w ramach uzasadnionego usprawiedliwienia.** Sąd Najwyższy Wielkiej Brytanii zaprzeczył, jakoby miałyby to ingerować nieproporcjonalnie w prawo do wolności słowa, sumienia, religii i zgromadzeń.

4. Koordynacja inicjatyw legislacyjnych, stanowiących atak na wolność słowa, sumienia i zgromadzeń

Równolegle do prac legislacyjnych w Irlandii Północnej, w Parlamencie Wielkiej Brytanii trwały prace legislacyjne nad poprawką do art. 9 Ustawy o Porządku Publicznym (Public Order Bill). Modlitwa chrześcijan, korzystających z wolności słowa i sumienia, okazała się niekomfortowa dla personelu klinik aborcyjnych w Wielkiej Brytanii i parlamentarzyści brytyjscy podjęli debatę nad rozszerzeniem kryminalizacji wszelkich działań przeciwników aborcji, także modlitwy w myślach. W Izbie Lordów Wielkiej Brytanii w ostatnich miesiącach trwała dyskusja nad nowelizacją dotyczącą tzw. stref bezpiecznego dostępu wokół klinik aborcyjnych. Warto przypomnieć, że prace legislacyjne zostały podjęte 22 listopada 2022 r. Natomiast 30 stycznia 2023 r. członkowie Izby Lordów wznowili szczegółową kontrolę projektu Ustawy o Porządku Publicznym, która z założenia ma na celu wzmocnienie uprawnień policji do zwalczania niektórych taktyk stosowanych przez protestujących. Zwolenników zyskała poprawka nr 45 zaproponowana przez baronową Sugg i innych członków Izby Lordów. Zmierza ona do zakazania, pod groźbą kary grzywny, podejmowania jakichkolwiek pokojowych prób wpłynięcia na zmianę zdania kobiety, która chce skorzystać z usług kliniki aborcyjnej. Podczas dyskusji lordowie przeciwni poprawce podnosili argumenty jakoby zakaz jakiegokolwiek wpływania na proces decyzyjny kobiet „zagrożał wolności sumienia” (Lord Shinkwin). Usłyszeć można było także następujące wypowiedzi lordów: „wolność słowa bez wolności religii jest pusta i fałszywa” (Lord Cormack), „ta poprawka jest nadal nieproporcjonalna i jest znaczącym atakiem na wolność słowa i myśli” (Lord Steward Jackson).

Jako przeciwwagę postulatowi baronowej Sugg, postawiono nie mniej drakońską poprawkę, zaproponowaną przez baronową Morrissey. W tym przypadku sankcji miało podlegać przekazywanie informacji dotyczących aborcji w sposób, który może być widziany lub słyszany przez osobę próbującą wejść do pomieszczeń, w których przeprowadzane są aborcje lub opuszczającą te pomieszczenia i z uzasadnionym prawdopodobieństwem może wywołać u niej niepokój. Baronowa Morrissey uzasadniała swoje postulaty koniecznością zapewnienia prawa do prywatności i własności prywatnej. Morrissey jako wzór stawiała prawo obowiązujące w Australii, gdzie kryminalizacja zaczyna się w momencie uzasadnionego prawdopodobieństwa wywołania niepokoju (zaniepokojenia) i zakazuje całkowicie możliwość filmowania osób wchodzących do klinik aborcyjnych.

Posiedzenie w sprawie trzeciego czytania projektu Ustawy o Porządku Publicznym zostało wyznaczone na dzień 21 lutego 2023 r. Następnym krokiem będzie rozpatrywanie poprawek przez Izbę Gmin, a po ich zatwierdzeniu - zgoda królewska.

5. Działania zmierzające do wykluczenia z dyskursu publicznego obrońców życia

Przykład Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej pokazuje jak istotna jest stanowcza ochrona prawa do życia człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci. Orzeczenie Sądu Najwyższego Wielkiej Brytanii zwiększa obawy o wolność religijną i wolność słowa w Irlandii Północnej. Natomiast w Wielkiej Brytanii to prawo już de facto cenzuruje wypowiedzi i modlitwę działaczy pro life. Isabel Vaughan-Spruce i ksiądz katolicki Sean Gough zostali aresztowani pod zarzutem modlitwy w myślach w okolicy kliniki aborcyjnej w Birmingham. Ksiądz dodatkowo wypytywany był na komisariacie policji o znaczenie jego sutanny oraz o naklejkę na jego aucie o treści „życie nienarodzonych ma znaczenie”. Sutanna i naklejka miały być dowodem na podejmowaną przez niego próbę wywierania wpływu w strefie „bezpiecznego dostępu” do klinik aborcyjnych. Wydaje się, że kolejnym krokiem może być cenzurowanie publicznego wypowiedania osób o poglądach pro life pod pretekstem potencjalnej możliwości wywarcia wpływu na osoby planujące aborcję. **Planowana poprawka może doprowadzić do wykluczenia z dyskursu publicznego przeciwników aborcji.**

Zasadne jest zatem stwierdzenie, że tam, gdzie prawo przestaje chronić życie człowieka od momentu poczęcia, pozostali członkowie społeczeństwa w krótkim czasie sukcesywnie będą tracić pozostałe wolności – wolność słowa, sumienia i zgromadzeń. Bez tych wolności, które są filarami demokracji, państwo utraci status demokratycznego państwa prawa.

WSPARCIE DARCYŃCÓW

Instytut Ordo Iuris jest fundacją i zakres naszej aktywności jest ściśle uzależniony od funduszy, które pozyskamy na działalność statutową. Ceniąc sobie niezależność, nie korzystamy ze środków publicznych i grantów, których pozyskanie mogłoby ją ograniczać. Naszą działalność prowadzimy tylko dzięki hojności naszych Darczyńców, zwłaszcza tych, którzy wspierają nas regularnie co miesiąc w ramach Kręgu Przyjaciół (więcej na: www.przyjaciele.ordoiuris.pl)

RAZEM MOŻEMY REALNIE WPŁYWAĆ NA RZECZYWISTOŚĆ!

DAROWIZNĘ MOŻNA PRZEKAZAĆ NA KONTO

32 1160 2202 0000 0002 4778 1296

Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris
ul. Zielna 39, 00-108 Warszawa
oraz za pomocą przelewów internetowych
Tpay i PayPal (szczegóły na stronie www.ordoiuris.pl)

ordoiuris.pl

[/ordoiuris](https://www.facebook.com/ordoiuris)

[@Ordoluris](https://twitter.com/Ordoluris)

[/ordoiuris](https://www.youtube.com/ordoiuris)